

ELS ARXIS DE PROTOCOLS DEBAT

Manuel Arranz (Arxiu Municipal d'Esplugues): De la mateixa manera que ens preocupa la connexió entre la secció administrativa i la secció històrica dels arxius locals penso que també ens hauria de preocupar aquesta connexió en el terreny notarial, és a dir, fins a quin punt els notaris que ara actuen i que ja han incorporat la informàtica al seu treball quotidià, estan connectats amb vosaltres en vista a una futura transferència d'aquesta paperassa, considerant que, quan d'aquí a cinquanta o cent anys això es consulti, ens podrem beneficiar d'uns índexs que ara existeixen i que segons com es faci la transferència es malaguanyarien. Com connecteu l'arxiu històric de protocols i la producció actual d'escriptures notariales?

Laureà Pagarolas: Mireu, el cert és que la connexió és molt feble, és pràcticament inexistent. I és un problema de conscienciació. És molt difícil conscienciar els notaris, evidentment, —jo aquí no he de fer cap crítica en aquest sentit—; és un cos bastant elitista, encara continua sent-ho, ells creuen que fan prou de mantenir l'arxiu de protocols entès com a institució cultural no com a sèrie o com a fons documental. Ja dic, és un problema de conscienciació i costa molt fer-los-hi entendre que s'han de donar passes endavant, que haurien de muntar una mica de servei de restauració, que s'hauria de tirar endavant la qüestió de microfilmació, ja no diguem la qüestió d'informatització o d'automatització... Aquí ens estan passant ara un projecte que van

fer pel segle XVIII; aquest projecte es va demostrar molt costós: només informatitzar els índexs del segle XVIII valia uns divuit milions de pessetes. I pujaven inclús a vint-i-quatre milions de pessetes si es comptaven els llibres que no tenien índex. I això, evidentment, treballant amb una documentació, la documentació del segle XVIII; que és la més perfecta, la que inclús no ofereix problemes des del punt de vista paleogràfic, i la que és més consultada i on, evidentment, hi hauria una relació entre cost i rendibilitat, una relació molt bona. Ja dic, és un problema de conscienciació i costa, costa molt. I aquest projecte, en principi, es va presentar a algunes institucions i està aturat; es va passar al Servei d'Arxius, que va dir que en tot cas ho hauria d'assumir ell, però hi havia tasques molt prioritàries, i en tot cas s'hauria de fer també a nivell general del país, que no era moment de tirar-ho endavant. No sé si et contesto...

Manuel Arranz: Un altre tema concret. En aquest moment els notaris continuen fent protocols i davant de cada any hi ha un índex. Però bé, tenen, un disquet on tot allò queda enregistrat. ¿Us transferiran només els fulls o us transferiran també els disquets?

Laureà Pagarolas: Tenen disquets? Ho saps tu que tenen disquets?

Manuel Arranz: Home, i tant! La meva germana treballa amb un que en té!

Laureà Pagarolas: Però, vaja, no crec que totes les notaries tinguin disquets, eh?

Manuel Arranz: Deu n'hi dó!

Laureà Pagarolas: Home, jo suposo que és una qüestió molt recent i que passaran a l'arxiu. Però bé, és una qüestió de trucar a les portes de les notaries. Jo crec que estem molt endarrerits, però estic molt d'acord amb tu.

Manuel Arranz: Valdria la pena que tots els notaris adoptessin unes mateixes normes per tal que després, a l'arxiu, es pogués unificar aquest material, i que no tinguéssim un programa pel notari antic i un altre pel notari modern, sinó que el programa pogués ser el mateix per tots i així la recerca d'un document concret seria més fàcil.

Laureà Pagarolas: Bé, això en principi no t'ho puc contestar. És un desig, és un anhel. Ja ens ho plantejarem.

Margarita Vázquez de Parga (Dirección de Archivos Etatales): Yo simplemente quería referirme un poco al tema de la transferencia de documentación notarial a los archivos. Me parece muy interesante la propuesta que haces de que pasara toda esta documentación a los disquetes, pero no debemos olvidarnos que la legislación notarial dice que los protocolos notariales se transfieren a los Archivos Históricos Provinciales cuando tienen cien años de antigüedad. Entonces, lo primero que tendríamos que hacer es cambiar la legislación para que se puedan transferir estos disquetes. Éste, creo que es el problema fundamental que hay. Y además, esta legislación dice que si los Colegios Notariales, las Cabezas de Distrito, tienen bien conservados sus documentos no los tienen que transferir, los pueden conservar indefinidamente.

Manuel Arranz: El tiempo que los notarios tienen la documentación no son cien años, son veinticinco o treinta como máximo.

Margarita Vázquez de Parga: Es que quienes deben transferir la documentación no son los notarios propiamente dichos, sino los Colegios Notariales. Entonces, el Colegio Notarial debe transferirla cuando tiene cien años de antigüedad y no antes.

Manuel Arranz: De hecho, es un problema más de Colegios que de Archivos de protocolos.

Margarita Vázquez de Parga: Y de legislación. Si se llegara a cambiar la legislación y consiguiéramos tener una legislación más flexible y conseguir que los documentos, los protocolos, se pudieran transferir antes... A mi me parece que eso sería aún más importante que conseguir la transferencia de los disquetes. De hecho los índices sí los transfieren en muchas ocasiones, y se utilizan. Los índices que han hecho manualmente tradicionalmente sí los suelen transferir en la mayor parte de los casos.

Laureà Pagarolas: Yo sólo quería puntualizar un poco. En principio la legislación dice que la documentación pasa a los veinticinco años, pero hasta los cien no es histórica, no es consultable. Pero luego hay otra cuestión, la del soporte, que lleva detrás el problema de hasta qué punto puede ser válido para dar seguridad jurídica de un acto. Quiero decir, esto ya es otra cuestión, sería consultable pero...

Carme Martínez (Arxiu del Departament d'Agricultura): Heu previst o teniu alguna normativa sobre la conservació dels documents, els diferents tipus de tinta que hi ha entre els notaris, que són molt diversos, alguns criteris uniformes sobre tot això?

Laureà Pagarolas: Entre els diferents tipus de tinta?

Carme Martínez: De tintes, segells, tots els documents, el paper... més que res perquè en tots els notaris no hi ha un criteri molt uniforme de conservació.

Laureà Pagarolas: A veure, és que no t'acabo d'entendre la pregunta. En l'actualitat parles?

Carme Martínez: Sí, una normativa de conservació.

Laureà Pagarolas: Amb això, la legislació no és massa clara encara, vull dir... És que no entenc quins problemes poden plantejar una diferència de tintes. Vols dir ara, els documents que ara s'escriuen...?

Carme Martínez: Els diversos tipus de màquines que utilitzen, per exemple.

Laureà Pagarolas: No, no està legislat això.

Carme Martínez: Res, no hi ha res?

Laureà Pagarolas: De fet no sóc jo qui ho ha de legislar, però vaja, no està legislat en principi. L'ús de màquina, bé, doncs s'implanta a partir dels anys quaranta. I bé, potser serà molt perjudicial pels investigadors del futur perquè la tinta de la màquina encara és més feble; però vaja, això no està legislat i que jo conegui, —he llegit tota la legislació existent— no, no ho està. De totes maneres això ho han de fer els notaris, evidentment.

Joan Fort (Arxiu Històric de Girona): Jo només volia insistir en la necessitat, com ja s'ha parlat, d'una normativa pels índexs dels llibres dels notaris actuals. I després, sobre un punt que no es contempla, o només es contempla en alguns dels inventaris publicats per la Fundació Noguera, que és la qüestió de les minutes i els papers solts de dintre els llibres, que a vegades són prou importants.

Laureà Pagarolas: Bé, la qüestió dels índexs. Evidentment, hi ha un control sobre els índexs però de tipus fiscal. El Col·legi controla les escriptures que atorga cada notari i això passa tot per ordinador per saber quin tant per cent han de cobrar a cada notari, però no hi ha encara... El tras-

pàs d'índexs no té un interès històric, perquè evidentment estem parlant sempre de protocols que no tenen cent anys.

Joan Fort: Em refereixo a l'elaboració d'una normativa per a la formació d'aquests índexs.

Laureà Pagarolas: Bé, és clar, no existeix. Els índexs es començaren a fer, a partir del mateix segle XIV. De forma molt irregular, es feien a la coberta dels protocols, a l'interior, en pergamins. A partir del segle XVII ja són més abundants, estan millor fets i a partir del XVIII és quan els protocols tenen els índexs molt clars. I la normativa no existeix.

Joan Fort: Em refereixo a ara, en el present i de cara al futur.

Laureà Pagarolas: És ben fàcil d'elaborar un índex, potser no cal una normativa concreta. Tots els notaris els fan pràcticament igual, els índexs.

Laureà Pagarolas: A veure, és que no t'acabo d'entendre la pregunta. En l'actualitat parles?

Carme Martínez: Sí, una normativa de conservació.

Laureà Pagarolas: Amb això, la legislació no és massa clara encara, vull dir... És que no entenc quins problemes poden plantejar una diferència de tintes. Vols dir ara, els documents que ara s'escriuen...?

Carme Martínez: Els diversos tipus de màquines que utilitzen, per exemple.

Laureà Pagarolas: No, no està legislat això.

Carme Martínez: Res, no hi ha res?

Laureà Pagarolas: De fet no sóc jo qui ho ha de legislar, però vaja, no està legislat en principi. L'ús de màquina, bé, doncs s'implanta a partir dels anys quaranta. I bé, potser serà molt perjudicial pels investigadors del futur perquè la tinta de la màquina encara és més feble; però vaja, això no està

legislat i que jo conegui, —he llegit tota la legislació existent— no, no ho està. De totes maneres això ho han de fer els notaris, evidentment.

Joan Fort: Jo només volia insistir en la necessitat, com ja s'ha parlat, d'una normativa pels índexs dels llibres dels notaris actuals. I després, sobre un punt que no es contempla, o només es contempla en alguns dels inventaris publicats per la Fundació Noguera, que és la qüestió de les minutes i els papers solts de dintre els llibres, que a vegades són prou importants.

Laureà Pagarolas: Bé, la qüestió dels índexs. Evidentment, hi ha un control sobre els índexs però de tipus fiscal. El Col·legi controla les escriptures que atorga cada notari i això passa tot per ordinador per saber quin tant per cent han de cobrar a cada notari, però no hi ha encara... El traspass d'índexs no té un interès històric, per-

què evidentment estem parlant sempre de protocols que no tenen cent anys.

Joan Fort: Em refereixo a l'elaboració d'una normativa per a la formació d'aquests índexs.

Laureà Pagarolas: Bé, és clar, no existeix. Els índexs es començaren a fer, a partir del mateix segle XIV. De forma molt irregular, es feien a la coberta dels protocols, a l'interior, en pergamins. A partir del segle XVII ja són més abundants, estan millor fets i a partir del XVIII és quan els protocols tenen els índexs molt clars. I la normativa no existeix.

Joan Fort: Em refereixo a ara, en el present i de cara al futur.

Laureà Pagarolas: És ben fàcil d'elaborar un índex, potser no cal una normativa concreta. Tots els notaris els fan pràcticament igual, els índexs.